

Varför köper individer födda på 1970- och 80-talen fritidshus?

Sommarstugor är väldigt vanliga i såväl Finland som Sverige. Många av dem som äger sommarstugor, torp eller fritidshus är födda på 1940-talet. I sin avhandling i etnologi, *Längtans & drömmarnas hus – ideal och praktik bland en ny generation stugägare* (2020)¹, frågar sig Susanna Rolfsdotter Eliasson varför urbana svenskar födda på 1970- och 80-talen köper fritidshus istället för att resa till exotiska platser eller åka på lyxiga stadsseminstrar. För att få svar på frågan intervjuade hon 11 stycken unga medelklassfamiljer och intervjuerna gjordes parvis.

Rolfsdotter Eliassons utgångspunkt är att det är en fråga om en helt ny generation stugägare som skaffat sig sommarhus på 2010-talet. Hennes syfte med avhandlingen är att analysera motivationen till förvärvande av ett eget fritidshus hos individer boende i svenska storstäder och som är födda på 1970- och 80-talen. Vidare önskar hon studera ideal och praktiker i relation till livsstil och hur dessa görs förståeliga i relation till narrativ identitet, generations- och klasstillhörighet. I avhandlingen är begreppet generation och klass relativt centrala begrepp. Hon menar att generation Y sägs vara rotlös och frågar sig hur det kommer sig att denna generation storstadsbor börjar längta efter ett fritidshus. I intervjuerna berättar paren om hur det kom sig att de köpte ett fritidshus; det var främst fråga om en längtan efter närhet till naturen, till en idealiserad och rofylld landsbygd till skillnad från storstäder med sina utmaningar – en ganska romantisk bild av det goda livet. Men det är också fråga om en att ta ett självständigt steg i det normativa livsmanuset, en

1 Susanna Rolfsdotter Eliasson: *Längtans och drömmarnas hus. Ideal och praktik bland en ny generation stugägare*. Institutionen för kulturvetenskaper, Göteborgs universitet 2020. 232 s., ill. English summary. ISBN 978-91-8009-130-5

önskan om en viss livsstil samt ett sätt att kunna byta miljö. Samtidigt som många av informanterna ser ägandet av ett fritidshus som problematiskt, njuter de av sin egen sommarstuga.

Många av de fritidshus som presenteras är relativt modesta, sådana som en ung medelklass familj har råd med. Informanterna ter sig som en relativt homogen grupp – som utbildade personer med ofta ganska konstnärliga arbeten. Läkaren, juristen och Vd:n lyser med sin frånvaro. Det är här som generationsbegreppet blir problematiskt. Rolfsdotter Eliasson har etablerat kontakt med intervjupersonerna via bekanta, kollegor och vänner. Vi tenderar att umgås med likasinnade personer, vilket gör att de par som hon intervjuat högst antagligen är ganska lika henne själv. En kvalitativ intervjuundersökning kan och ska inte vara heltäckande, men gruppen hon valt att intervjua är aningen snäv åtminstone för att representera en hel generation storstadsbor. Detta kunde ha problematiserats ytterligare i avhandlingen. I intervjuerna omtalas även tankar kring hållbarhet och miljötänkt. Det är fråga om en konsumtion som innebär avskalad inredning, återbruk samt att fritidshuset inte ska ligga för långt borta med tanke på transporten. Här används Pierre Bourdieus teori om fält och symboliskt kapital; att fritidshuset inreds utifrån förhandlingar baserade på smak, ekonomi och moraliska ställningstaganden. Däremot görs inga tankar om huruvida att äga ett fritidshus innebär ett hållbart sätt att leva. Att ha ett andra hem innebär att det rustas upp och inrymmer sådant som dubblas; (minst) ett kylskåp i stadslägenheten och ett på landet. Den mest ekologiskt tänkande personen borde alltså låta bli att skaffa sig ett fritidshus. Samtidigt framhåller Rolfsdotter Eliasson att den generation hon undersöker förhåller sig reflexivt och ifrågasättande till den egna livsstilen.

Avhandlingen använder sig av narrativ analys som analytiskt verktyg. Tanken är att vi genom berättelser förstår oss själva och andra. Narrativ identitet innebär att vi genom berättelser utforskar vår identitet. Rolfsdotter Eliasson relaterar de personliga berättelserna i förhållande till kollektiva, stora berättelser, som vi kan ansluta oss till eller ta avstånd från. Mer specifikt omtalar hon dialogisk nar-

rativ analys som analytisk ingång. Med detta avser hon att berättelsen samtalar med andra, både föreställda och närvarande. Även personliga erfarenhetsberättelser, specifikt Labovs modell, används i analysen. I kapitel 3 "Berättelser om fritidshus i nutid" som fokuserar på närhet och avstånd nyttjas den narrativa analysen då det goda livet gestaltas i intervjupersonernas berättelser, men i de övriga avsnitten kunde författaren ha fördjupat sig i den narrativa analysens möjligheter mycket mer ingående. Hon kunde tydligare ha visat hur de intervjuade paren tillsammans skapar berättelser i dialog med omgivande kollektiva berättelser.

Avhandlingen är mycket materialnära och empirin ges stor plats i den. Det här ser jag inte som något negativt. Det är intressant att läsa om hur intervjupersonerna resonerar kring olika ideal och praktiker på sommarstugorna. Speciellt intressant var avsnittet om fritidshustid (kapitel 4) om de praktiker som tar tid och där aktiviteterna styr tiden i stället för tvärtom. En sak som aningen förvånade mig – ur finländsk synvinkel – var avsaknaden av kommentarer på havets/sjöns betydelse i sommarstugelivet. I många fall kommenterades inte ens om fritidshuset låg vid en strand.

Lena Marander-Eklund